

Lærlingundersøkelsen 2021

Lærlingene er motiverte for å lære på arbeidsplassen

Til tross for tidvis nedstengning og permitteringer, viser Lærlingundersøkelsen 2021 at lærlingene i stor grad trives på arbeidsplassene sine, og at de er motiverte for å lære.

STATISTIKK | SIST ENDRET: 16.02.2022



Lærlingundersøkelsen

- Lærlingundersøkelsen gir lærlinger og lærekandidater mulighet til å si sin mening om lærings- og arbeidsmiljøet på arbeidsplassen.
- Det er 13 427 lærlinger og 375 lærekandidater som har svart på undersøkelsen i 2021. Det utgjør omtrent 28 prosent av alle lærlinger i Norge, en nedgang fra 2020.
- Lærlingene kunne besvare undersøkelsen i perioden 15. oktober til 20. desember 2021.

[Se også forskningsrapporter tilbake til 2009](#)

Hovedfunn

- 92 prosent av lærlingene er motiverte for å lære på arbeidsplassen
- 85 prosent av lærlingene trives på arbeidsplassen
- 77 prosent av lærlingene er fornøyde med valg av fag

- 84 prosent av lærlingene har hatt praksis i bedrift på vg1, vg2 eller begge trinn
- 3,6 prosent av lærlingene har blitt mobbet på arbeidsplassen de siste månedene
- 16 prosent av lærlingene har ikke en plan for hva de skal lære i lærebedriften

9 av 10 lærlinger er motiverte for å lære på arbeidsplassen

Lærlingene er i høy grad motiverte for å lære på arbeidsplassen. 64 prosent er i svært stor grad motiverte, og 28 prosent er i nokså stor grad motiverte.

Fornøyde med valg av fag

Lærlingene scorer særlig høyt på spørsmål om de har valgt riktig fag, der 8 av 10 svarer i "svært stor grad" eller "nokså stor grad". 8 av 10 gleder seg til å gå på arbeid i bedriften, og like mange svarer at de liker arbeidsoppgavene. Det er på nivå med 2020. Naturbruk har størst andel som svarer at de liker arbeidsoppgavene sine, med 85 prosent. Restaurant- og matfag har lavest andel med 76 prosent.

Stor grad av tilfredshet med opplæringen i bedrift

8 av 10 lærlinger trives på arbeidsplassen og 9 av 10 trives med kollegaene. Det er litt større andel i elektro og datateknologi som trives på arbeidsplassen og med kolleger, sammenlignet med lærlinger i de andre utdanningsprogrammene.

Over 8 av 10 lærlinger trives med å ha kontakt med kunder, leverandører eller pasienter. Andelen er størst i helse- og oppvekstfag, med 93 prosent.

Nær 9 av 10 lærlinger ville anbefalt lærebedriften til andre. Det er små forskjeller mellom utdanningsprogrammene, men elektro og datateknologi kommer best ut. I restaurant- og matfag er det færrest som vil anbefale bedriften til andre.

84 prosent av lærlingene har hatt praksis i faget yrkesfaglig fordypning

På vg1 og vg2 legger faget yrkesfaglig fordypning opp til at elevene skal ha praksis i bedrift. 84 prosent av

lærlingene var i praksis i vg1 eller vg2, og over halvparten var i praksis på både vg1 og vg2. 16 prosent svarer at de ikke var ute i praksis i det hele tatt.

73 prosent av de som har hatt praksis i bedrift opplever at praksisen ga viktig kjennskap til arbeidslivet.

Helse- og oppvekstfag er det utdanningsprogrammet der høyest andel har vært i praksis på både vg1 og vg2, med 83 prosent. Det er også i helse- og oppvekstfag at flest er enig i at yrkesfaglig fordypning har gitt viktig kjennskap til arbeidslivet. Utdanningsprogrammene håndverk, design og produktutvikling og bygg- og anleggsteknikk har størst andel som ikke var i praksis. Innlandet har høyest andel utplassert på både vg1 og vg2, med nær 68 prosent. Lavest andel er det i Møre og Romsdal, med 40 prosent.

Var du utplassert i praksis i bedrift i faget yrkesfaglig fordypning på vg1 og/eller vg2?

Fylke	Ja, kun på vg1	Ja, kun på vg2	Både vg1 og vg2	Nei
Agder	6,2 %	21,6 %	55,9 %	16,3 %
Innlandet	3,9 %	19,3 %	67,7 %	9,0 %
Møre og Romsdal	1,7 %	46,3 %	40,3 %	11,7 %
Nordland	5,7 %	25,4 %	54,7 %	14,2 %
Oslo	3,9 %	20,3 %	54,7 %	21,1 %
Rogaland	3,5 %	31,9 %	47,7 %	16,8 %
Troms og Finnmark	4,8 %	19,8 %	59,0 %	16,4 %
Trøndelag	4,8 %	24,1 %	54,3 %	16,9 %
Vestfold og Telemark	4,5 %	33,6 %	45,8 %	16,1 %
Vestland	7,2 %	24,1 %	50,9 %	17,8 %
Viken	4,2 %	32,0 %	49,3 %	14,4 %

Praksiserfaring er et av de viktigste virkemidlene for å få læreplass. Mange lærlinger skaffer seg læreplass gjennom praksis i bedrift på vg1 eller vg2, enten direkte der de er utplassert, eller indirekte ved å få tilgang til nettverk av aktuelle lærebedrifter (Utdanningsdirektoratet 2018).

På spørsmålet om undervisningen i yrkesfagene ga et godt grunnlag for det de skulle lære i bedriften, svarer nær 60 prosent "nokså enig" eller "helt enig". Dette er en svak nedgang sammenlignet med 2019. I årets undersøkelse er det i helse- og oppvekstfag at flest svarer "helt enig" eller "nokså enig" i denne påstanden.

Svak nedgang i mobbing på arbeidsplassen

Det er 3,6 prosent av lærlingene som opplever å bli mobbet på arbeidsplassen to til tre ganger i måneden, en gang i uken eller flere ganger i uken. Halvparten av de som blir mobbet opplever dette to til tre ganger i måneden, og halvparten opplever det omtrent en gang i uken eller flere ganger i uken. Tendensen de siste tre årene er en svak nedgang i andelen som opplever å bli mobbet.

Av de som oppgir at de blir mobbet to til tre ganger i måneden eller oftere, svarer 60 prosent at de har fortalt det til noen i bedriften. 34 prosent varer at det ble gjort noe for å få slutt på mobbingen.

Oslo har høyest andel som blir mobbet, mens Vestfold og Telemark har lavest. Det er flest som blir mobbet i restaurant- og matfag og færrest i elektro og datateknologi. Av de som har blitt mobbet svarer 64 prosent at de har blitt mobbet av andre kollegaer, mens 23 prosent svarer at de har blitt mobbet av ledelsen.

I Elevundersøkelsen 2021 er det elevene på salg, service og reiseliv samt bygg- og anleggsteknikk som rapporterer om mest mobbing (Utdanningsdirektoratet 2022).

3 av 10 lærlinger har ikke en intern plan for hva de skal lære i lærebedriften

67 prosent av lærlingene svarer "ja" eller "ja, til dels" på spørsmålet om bedriften har laget en plan for hva lærlingen skal lære. 33 prosent svarer "nei" eller "vet ikke".



Det er lovpålagt at bedrifter skal ha en intern plan over det lærlingen skal lære i bedriften (opplæringsloven §4-4).

Bedriftene skal gjennomføre en planlagt halvårlig samtale med lærlingene (forskrift til opplæringsloven §3-14).

Håndverk, design og produktutvikling er det utdanningsprogrammet som har størst andel, 44 prosent, som svarer at bedriften har laget en plan. Andelen er lavest ved bygg- og anleggsteknikk, med 24 prosent. Av de som har en intern plan er det 90 prosent som bruker den helt eller til dels.

71 prosent svarer at de har hatt en halvårsvurdering med en i bedriften eller opplæringskontoret, der de går gjennom hva de har lært og hva de skal lære fremover. Nærmere 20 prosent svarer at de har samtaler, men ikke hvert halvår. I helse- og oppvekstfag er det størst andel av lærlingene som har en slik halvårsvurdering, med over 76 prosent. Restaurant- og matfag har lavest andel, med over 62 prosent.



Om statistikken

Lærlingundersøkelsen ble gjennomført første gang i 2012.

Lærlingundersøkelsen ble revidert i 2018 ved at antall spørsmål og tema ble betraktelig kuttet ned. Det betyr at resultatene, med noen unntak, vanskelig lar seg direkte sammenligne med tidligere års resultater. Basert på erfaringer med de de nye spørsmålene ble disse ytterligere justert i 2020.

Undersøkelsen består av 33 spørsmål fordelt på 11 temaer:

- yrkesfaglig fordypning (YFF)
- opplæring i skole som forberedelse til opplæring i arbeidslivet
- motivasjon
- trivsel
- trygt miljø
- helse, miljø og sikkerhet (HMS)
- læreplan
- intern plan
- medvirkning, veiledning og egenvurdering
- halvårsvurdering
- fagprøven

Høsten 2020 ble antall ungdomsprogram utvidet fra åtte til ti, og det ble innført fire nye utdanningsprogram. Læreplanene innføres gradvis fram til høsten 2022. Lærlinger i de nye utdanningsprogrammene Informasjonsteknologi og medieproduksjon og Frisør, blomster,

interiør og eksponeringsdesign, hadde ikke vært i lære i 11 måneder da undersøkelsen ble sendt ut.

Deltakelse og svarprosent

Utvalget for undersøkelsen er lærlinger og lære kandidater som har vært i lære i mer enn 11 måneder per 1. oktober. Lærlingene velger selv om de vil svare. I utvalget er alle utdanningsprogram representert.

Det har vært relativt stabil svarprosent de siste tre årene.

År	Inviterte	Besvarte	Svarprosent
2019	23 758	14 022	59,0 %
2020	24 115	14 859	61,6 %
2021	23 662	13 802	58,3 %

Svarprosenten per fylke varierer fra 45 prosent som lavest (Oslo) til 67 prosent for det fylket med høyest svarprosent (Innlandet).

Fylke	Inviterte	Besvarte	Svarprosent
Agder	1 503	982	65,3 %
Innlandet	1 479	996	67,3 %
Møre og Romsdal	1 212	723	59,7 %
Nordland	1 365	745	54,6 %
Oslo	2 016	919	45,6 %
Rogaland	2 663	1 503	56,4 %
Troms og Finnmark	1 414	941	66,5 %
Trøndelag	2 512	1 624	64,6 %
Vestfold og Telemark	1 933	1 604	55,0 %
Vestland	3 290	1 684	51,2 %
Viken	4 275	2 621	61,3 %

Kilder

Utdanningsdirektoratet (2018) "Utdanningsspeilet 2018 Del 2 Hvilke faktorer påvirker om ungdommene får læreplass?"

Utdanningsdirektoratet (2022) "Fortsatt godt læringsmiljø, men skolehverdagen er påvirket av pandemien"